

Uitvoering Ontwikkelagenda Waardevol Waterloopbos

Fase 2 2017-2021

1. Introductie

Natuurmonumenten is een vereniging met als missie: natuur, landschap en daarmee samenhangende cultuurhistorie daadwerkelijk veiligstellen door gebieden aan te kopen en op professionele wijze te beheren. In constructieve samenwerking met vele anderen werkt zij voortdurend aan uitbreiding van het beschermde areaal. Zij geeft een stem aan de waarde van natuur, landschap en daarmee samenhangende cultuurhistorie en toont telkens aan dat natuur- en landschapsbescherming cruciaal is voor het leefbaar houden van Nederland. Zij biedt aan mensen op allerlei manieren de gelegenheid om actief in contact te komen met natuur en landschap en bouwt onvermoeibaar aan publieke bewustwording en draagvlak.

Natuurmonumenten voert het keurmerk van CBF en wordt bestuurd volgens de regels van Code Goed Bestuur voor Goede Doelen vastgesteld door de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI).

Sinds 2002 beheert Natuurmonumenten het Waterloopbos in de Gemeente Noordoostpolder.

2. Context

2.1. Aanleiding

In 2016 is het Waterloopbos bij Marknesse in de Noordoostpolder aangewezen als Rijksmonument uit de wederopbouwperiode. Het belang van WLB als onderzoeksgebied voor de waterloopkundige kennis waar Nederland internationaal koploper is was een belangrijke reden voor deze aanwijzing.

In 2015 heeft Natuurmonumenten in samenwerking met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE), de provincie Flevoland, gemeente Noordoostpolder, de vrijwilligersgroep 'oud-medewerkers' Waterloopbos en andere betrokkenen de Ontwikkelagenda Waardevol Waterloopbos 2016-2026 opgesteld (zie bijlage 1).

De ambitie voor het Waterloopbos is om in samenwerking met overheden, omwonenden en ondernemers het Rijksmonument Waterloopbos te behouden en beleefbaar te maken voor omwonenden en bezoekers als zeer bijzondere plek in de Noordoostpolder en Flevoland.

De Ontwikkelagenda Waardevol Waterloopbos beschrijft de toekomst. De kern van de toekomst is een levend rijksmonument. Het in verschillende stadia bewaren, leesbaar en beleefbaar maken van de waterloopkundige modellen vormt de kern van deze toekomst. Daaromheen komt een schil van natuur- en waterloopkundige verhalen en kinder- en gezinsavonturen. De Deltagoot wordt getransformeerd tot een indrukwekkend kunstwerk. Het wordt een gebied vol beleving en avontuur waar ook rust, natuur en inspiratie is te vinden. Tevens krijgt het Waterloopbos de functie van etalage van verleden en toekomst van Nederland als mondiale koploper op het gebied van waterloopkunde.

2.2. Doelstelling

De doelstelling van Ontwikkelagenda is het Waterloopbos te ontwikkelen tot een belangrijk knooppunt en bestemming voor recreatie en toerisme in Flevoland met jaarlijks ca 150.000 bezoekers (in 2021). In combinatie met o.a. Schokland en Urk leidt de ontwikkeling van het Waterloopbos tot een substantiële toename in zowel dagrecreanten als verblijfstoerisme in Noordelijk Flevoland.

2.3. Meerwaarde project

De recreatief-toeristische ontwikkeling van het Rijksmonument Waterloopbos sluit aan op de behoefte vanuit de gemeente Noordoostpolder en de provincie om in Flevoland en in het bijzonder in de Noordoostpolder meer recreatieve trekpleisters te ontwikkelen. Het verhaal van het Waterloopbos vertelt in hoge mate het verhaal van Flevoland: de strijd met het water, winst op het water en uiteindelijk de omgang met het water. Een verhaal dat in het DNA van de Nederlander zit en in Flevoland zo goed te beleven is. Dit is ook het verhaal dat buitenlandse gasten aanspreekt.

3. Activiteiten

In de Ontwikkelagenda Waardevol Waterloopbos 2016-2026 staan maatregelen beschreven om bovenstaande doelen te bereiken. Voor de uitvoering van deze maatregelen nemen we een periode van 10 jaar. Stapsgewijs verbeteren we de beleefbaarheid en de instandhouding van dit gebied.

De maatregelen, waarvoor Natuurmonumenten een bijdrage vraagt uit het Programma Zuiderzeelijngelden, vormen met elkaar de solide basis, waarmee we het Waterloopbos als belangrijke recreatief-toeristische bestemming in de Noordoostpolder op de kaart zetten. Investerings in de volgende fases zorgen voor blijvende vernieuwing en vergroting van het aanbod.

In deze fase (2017-2021) willen wij de onderstaande maatregelen met een bijdrage uit de Zuiderzeelijngelden uitvoeren:

- 3.1 De realisatie van een nieuwe entree, met publiekstrekker Deltamonument, een parkeervoorziening en verbetering van de aanrij-infrastructuur en bereikbaarheid
- 3.2 Het inrichten van het Waterloopspeelbos, incl. zichttoren;
- 3.3 Het beter lees- en beleefbaar maken van modelplaats Golfbak, Nigertocht en stuwen
- 3.4 Multimedia presentatie van 'Building with nature' als voorbeelden van de waterloopkunde van de 21^e eeuw.

Voor de ontwikkeling van een nieuw bezoekerscentrum, met horecavoorziening, een overdekte speelgelegenheid en de instandhouding van de hoofdwaterstructuur wordt separaat financiering aangevraagd bij de Provincie Flevoland.

Natuurmonumenten is verantwoordelijk voor de uitvoering van de projecten. Bij de projecten werken we samen met diverse partners.

In onderstaand overzicht is per project aangegeven met welke partijen Natuurmonumenten samenwerkt.

Ad 3.1. Ontwikkeling nieuwe entree Waterloopbos met publiekstrekker Deltamonument Projectactiviteiten:

In de Ontwikkelagenda is aangegeven de entree te verplaatsen naar het terrein van de Deltagoot. Op het terrein is voorzien in een nieuwe bestemming van de Deltagoot, een nieuw bezoekerscentrum, met horeca, mogelijkheden voor groepsontvangsten en aansluitend op de horeca een overdekt speelmodel.

De Deltagoot is een ruim 200 meter lange, betonnen model waarmee de basis voor de stormvloedkering is gelegd, Nederlands meest indrukwekkende waterbouwwerk.

De internationaal befaamde kunstenaarscombinatie RAAAF/Atelier de Lyon heeft voor dit model een nieuwe toekomst ontworpen in de vorm van een kunstobject: het Deltamonument.

Het is een groen kunstwerk, symbool voor de balans tussen veiligheid en natuur zoals die met de Stormvloedkering is gevonden. Een kunstwerk omgeven door water, maar als piece de resistance oprijzend uit het water. Het monument begint als betonnen kolos, maar zal in de loop van de tijd uitgroeien tot een groen kunstwerk van ongekende omvang. De verwachting is dat dit imposante kunstwerk veel (inter)nationale bezoekers zal gaan trekken.

Bij een nieuwe entree hoort ook meer ruimte voor parkeergelegenheid. De modelplaats Duwvaartloods (nr. 18) is nu een open plek in het bos. Vroeger stond hier een loods, waar Duwvaartonderzoek plaatsvond. Deze plek is uitstekend geschikt als parkeerterrein met een duidelijke referentie aan het verleden.

Concrete activiteiten:

- Sloop/demontage Deltahal, kantorengedebouw en materialenbunkers
- afgraven opgebracht zanddepot en verwijderen bestrating
- ontwikkeling Deltamonument vanuit de Deltagoot
- verbetering aanrij-infrastructuur (wandelen, fietsen en autoverkeer)
- aanleg parkeerplaats (ca 200 parkeerplaatsen)

Resultaten:

- Nieuwe entree Waterloopbos
- Deltamonument
- Verbeterde aanrij-infrastructuur
- Parkeervoorziening (ca. 200 plaatsen) en verbeterde aanrij-infrastructuur (wandelen, fietsen en autoverkeer)
- Bebording vanaf de openbare weg

Verantwoordelijk voor uitvoering:

- Deltagoot: Het kunstenaarsduo RAAAF/Atelier de Lyon zal de huidige Deltagoot omvormen tot kunstobject.

Locatie en fasering:

- Ontwikkeling Deltamonument: 2017-2018
Opening in september 2018: een van de ankerpunten van het Jaarprogramma 100 jaar Zuiderzeewet
- Aanleg parkeerplaats, verbetering aanrij-infrastructuur en bebording: 2018

Kosten:

- Deltamonument: € 990.000
- Aanleg parkeerplaats, aanrij-infrastructuur en bebording € 200.000

Ad 3.2. Waterloopbospeelbos (incl. kijktoren)

Projectactiviteiten:

Natuurmonumenten heeft enkele jaren geleden het concept OERRR ontwikkeld. Doel is om meer kinderen in contact te brengen met de natuur en vooral de natuur te laten beleven.

Een deel van het Waterloopbos (nabij modelplaatsen 27 (Turkse Havens) en 28 (Pentagoot)) willen wij als speelbos van OERRR inrichten. Het wordt een plek waar water een verbindend element vormt en het beleven centraal staat. In dit speelbos wordt het water ook beleefbaar gemaakt voor kinderen in een rolstoel.

Ook wordt een kijktoren gebouwd, die is geïnspireerd op de foto-meettorens van het voormalig WL, waarmee je een waterloopkundig model van boven kunt beleven én het water over kunt steken.

Resultaat:

- Het Waterloopbospeelbos als een plek in het Waterloopbos waar water beleefbaar is voor kinderen in een rolstoel en andere kinderen
- Een kijktoren (ong. 4 m. hoog)
- Toegang speelbos over de Nigertocht

Verantwoordelijk voor uitvoering:

- Bij de uitwerking van dit project wordt gebruik gemaakt van de 'natuurlijk spelen' schetsontwerpen, die basisleerlingen uit de Noordoostpolder hebben ontwikkeld met OERRR-ambassadrice Lisa Wade (presentatrice Klokhuis) en de voorstellen voor een toegang over de Nigertocht door leerlingen van het Emelwerda-College (vak Technasium)
- Een architect heeft (als vrijwilliger van NM) een ontwerp en bestek voor de kijktoren gemaakt.
- Metaalbedrijf MCM, bouwbedrijf Dick Bos en Kamstaal hebben middelen (financiën en menskracht) beschikbaar gesteld om de kijktoren in het Speelbos te realiseren.

Locatie en fasering:

aanleg-inrichting 2018-2019

Kosten: € 175.000

Ad 3.3 Beleefbaar maken modelplaats Golfbak, Nigertocht en stuwen.

Projectactiviteiten:

Modelplaats Golfbak ligt achter de Deltagoot en vormt hiermee een belangrijk onderdeel van het nieuwe entreegebied van het Waterloopbos. Het is zeer gewenst om deze modelplaats beter lees- en

beleefbaar te maken. In de Golfbak werd belangrijk onderzoek verricht voor de Deltawerken. Hier is onderzoek verricht naar de aanleg van de zogeheten blokkendam.

Resultaten:

1 beter lees- en beleefbare modelplaats incl. aansluitende stuwen

1 beter leesbare Nigertocht.

Verantwoordelijk voor uitvoering:

Natuurmonumenten

Locatie en fasering:

Modelplaats Golfbak, stuwen en Nigertocht 2018-2019

Kosten: € 350.000

Ad 3.4. Building with nature

Waterloopkundige projecten zijn niet alleen iets van het verleden, maar zeker ook van het heden en de toekomst. Met de te verwachten zeespiegelstijging is het actueler dan ooit. Alleen is waterloopkunde van nu niet meer de strijd tegen het water, maar de omgang mét het water, waarbij de natuur het werk doet ('building with nature').

Projectactiviteit: Samen met het consortium Ecoshape wil Natuurmonumenten het Waterloopbos benutten als 'etalage' voor de (moderne) natuurlijke waterbouw. Hierbij wordt voornamelijk gebruik gemaakt van interactieve media en route-informatie. De mogelijkheden voor een nieuw waterbouwmodel worden verkend.

Resultaat:

- Interactieve media en route-informatie 'building with nature'
- Multimediapresentatie 'building with nature' in bezoekerscentrum.

Verantwoordelijk voor uitvoering:

Natuurmonumenten werkt in dit project samen met het ministerie van EZ en het consortium Ecoshape. Het project is onderdeel van het EU-LIFE-IP project Deltanatuur.

Locatie en fasering:

- Waterloopbos: routes, bezoekerscentrum, mogelijk modelplaats 2018-2020

Kosten: € 331.250

Samenwerking

Bij de uitwerking van de Ontwikkelagenda Waardevol Waterloopbos werkt Natuurmonumenten samen met bedrijfsleven, overheden, vrijwilligers en tal van andere organisaties:

- Metaalbedrijf MCM (Marknesse)
- Bouwbedrijf Dick Bos (Emmeloord)
- Kamstaal (Emmeloord)
- Ecoshape, in het bijzonder HKV Lijn in Water (Lelystad)
- Rijksdienst Cultureel Erfgoed
- Toerisme Flevoland
- NBTC
- gemeente Noordoostpolder
- provincie Flevoland
- Dyntes
- Vrijwilligers, waar onder oud-medewerkers van het Waterloopkundig Laboratorium als gidsen en vraagbaak, voor het onderhoud
- Triade dagbesteding.

4. Organisatie

4.1. Projectorganisatie

Het gehele project Uitwerking Ontwikkelagenda Waardevol Waterloopbos valt onder de verantwoordelijkheid van Natuurmonumenten, gebiedsmanager Flevoland, de heer J. Akkerman.

De projectorganisatie bestaat uit een projectgroep, met overall projectmanager en per maatregel/project een projectleider.

Per maatregel een projectteam met de benodigde deskundigheid, waaronder:

- Bouwkunde
- Monumentendeskundige
- Ecologie
- Recreatie/belevingsdeskundige
- Communicatie.

4.2. Administratieve organisatie

De projectadministratie wordt bij Natuurmonumenten gedaan m.b.v. CMSI, het administratieve systeem van Natuurmonumenten. Dit systeem is gekoppeld aan de financiële administratie (systeem Decade). Het project als geheel wordt in CMSI als activiteit opgenomen. Onder deze activiteit zijn de deelprojecten separaat als taken opgenomen voor de administratie, planning en realisatie van de kosten en uitgaven.

4.3. Aanbestedingen

De inkoop vindt plaats conform het inkoopbeleid, de vastgestelde inkoopprocedure

(inkoopkeuzeboom) en de algemene inkoopvoorwaarden van Natuurmonumenten (zie bijlage).

Gezien de financiering vanuit overheidsmiddelen voeren wij inkoop zoveel mogelijk uit onder toepassing van de ARW2016. In uitzonderlijke gevallen dat afgeweken moet worden van onze inkoopprocedure zal dit expliciet gemotiveerd worden en eerst ter goedkeuring aan de directie van Natuurmonumenten en de provincie worden voorgelegd.

4.4. Communicatie

Voor de communicatie en marketing wordt een marketingstrategie ontwikkeld. Het doel van deze marketingstrategie is het in standhouden van het Rijksmonument Waterloopbos en het ontwikkelen van een recreatief toeristische icoon van bovenregionaal en internationale allure.

In samenwerking met Urk en Schokland wordt een gezamenlijk marketingplan opgesteld en worden marketingtools en arrangementen ontwikkeld. Het doel is om door deze samenwerking de mogelijkheden voor meerdaagse toerisme in noordelijk Flevoland te vergroten en inkomsten te genereren.

Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van de reeds bestaande communicatie- en marketingmiddelen van Natuurmonumenten en de samenwerkingspartners.

In samenwerking met Toerisme Flevoland wordt het Waterloopbos gepromoot met o.a. journalistieke artikelen en op de doelgroepen gerichte advertenties.

De continue communicatie bestaat uit:

- Persberichten naar lokale en landelijke media bij aanvang, voortgang en afronding van projecten
- Berichten via social media zoals twitter, facebook en Instagram
- Berichtgeving via websites van Natuurmonumenten en samenwerkingspartners
- Excursies in en door het Waterloopbos
- Persexcursies
- Communicatie in/om Bezoekerscentrum Waterloopbos
- Bouwborden
- Grootschalige events bij afronding/opening van projecten (o.a. voorstelling Prins te Paard)
- Film 'the making of..... Deltamonument'. Hiervoor zoeken naar goede documentairemaker. Uitzending provinciaal en/of landelijk.
- BLOG, VLOG.

Gebiedsmarketing:

De kernboodschap van het Waterloopbos is:

Waterloopbos: Rijksmonument waar water door de grootste verzameling waterwerken ter wereld stroomt.

Het Waterloopbos vertelt het verhaal van de strijd en de omgang van Nederland en de Nederlanders met het water. Het verhaal van het bewonen en bewoonbaar houden van een rivierdelta. Dat is een verhaal dat bij alle Nederlanders past, en ook een verhaal dat internationaal mag doorklinken. Immers, hierom worden wij gezien en erkend in Europa en ver daarbuiten.

Bij de uitvoering van de Ontwikkelagenda is het van belang de doelgroepen als uitgangspunt te nemen. Als nieuwe doelgroepen zijn dat vooral actieve gezinnen met kinderen, liefhebbers van kunst en cultuur en buitenlandse gasten. Hiervoor wordt een specifiek aanbod ontwikkeld. Dit moet leiden tot een verdubbeling van het jaarlijkse aantal bezoekers tot 150.000 in 2021.

Voor de natuur- en rustzoekers die nu het Waterloopbos al bezoeken zal ook plaats blijven.

De leefstijlindeling zal leidend zijn voor het ontwikkelen van aanbod van activiteiten en horeca.

Promotie en Marketing Waterloopbos

- Grootse opening van Deltamonument in september 2018 in het herinneringsjaar van 100 jaar Zuiderzeewet.
- Samenwerking met Toerisme Flevoland.
- In samenwerking met Urk en Schokland worden een gezamenlijk marketingplan opgesteld en marketingtools en arrangementen ontwikkeld. Het doel is om door deze samenwerking de mogelijkheden voor meerdaagse toerisme in noordelijk Flevoland te vergroten en inkomsten te genereren.
- Samenwerking met Nationaal Park Wieden-Weerribben.
- Aansluiting bij activiteiten Nederland Waterland 2018, de metrolijn Waterland (NBTC) 2018 en Europees jaar cultureel Erfgoed.

5. Wet- en regelgeving

5.1. Milieu

Voor de projecten zijn omgevingsvergunningen nodig. Deze zullen worden aangevraagd nadat financiering is verkregen.

5.2. Ruimtelijke ordening

In het vigerende bestemmingsplan Waterloopbos zijn geen belemmeringen voor uitvoering van de hierbij aangevraagde projecten op het nieuwe bezoekerscentrum na. In het concept-voorontwerp bestemmingsplan Waterloopbos is het nieuwe bezoekerscentrum opgenomen en zijn de andere projecten ook inpasbaar.

5.3. Staatssteun

De activiteiten, die door deze aanvraag worden gefinancierd, vallen onder de Europese Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV, nr. 651/2014) die per 1 juli 2014 van kracht is geworden.

In artikel 53 van de AGVV is opgenomen dat financiële bijdragen vanuit de overheid voor een formeel erkend cultuurerfgoed geacht geoorloofde staatssteun te zijn. Het Waterloopbos is een formeel erkend Rijksmonument (monumentnr 532192).

In deze situatie betreft het investeringssteun voor de kosten voor bouw, instandhouding of verbetering infrastructuur, kosten van bescherming, instandhouding, restauratie en herstel van materieel erfgoed én kosten om cultureel erfgoed beter toegankelijk te maken voor publiek.

Bij deze aanvraag is sprake van geoorloofde staatssteun als aan onderstaande voorwaarde wordt voldaan:

Op grond van artikel 53 AGVV in samenhang met artikel 11 AGVV wordt de subsidieverlening aangemeld bij de Europese Commissie. Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni

2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard.

6. Investeringsprogramma ZZL-programma

6.1. Aansluiting bij programmadoelstellingen

De projecten uit de Ontwikkelagenda Waardevol Waterloopbos sluiten aan op Maatregel 3 'versterken en uitbreiden van het toeristisch potentieel' van het Programma Zuiderzeelijngelden Noordelijk Flevoland, waarbij de cultuurhistorische kernwaarden van Noordelijk Flevoland worden versterkt.

Actielijn 3.1 Verdere versterking aanbod: De realisatie van de projecten leidt tot versterking van het recreatief-toeristisch aanbod in de Noordoostpolder:

Actielijn 3.2 Lacunes verder invullen: investeren in het attractiever maken van het gebied voor toerisme. Door de samenwerking met Schokland en Urk wordt een koppeling van recreatief-toeristische bestemmingen ontwikkeld, waardoor de bezoekers langer in de Noordoostpolder kunnen blijven. Hierbij is het water (de omgang ermee en de strijd ertegen) het overkoepelend thema. Dit in het verlengde van de NTBC-metrolijn Water die over Nederland is getrokken om buitenlandse toeristen aan te trekken.

Voor de verblijfsrecreanten op camping De Voorst en Netl wordt een recreatieve bestemming in de nabije omgeving ontwikkeld. De reeds bestaande samenwerking met camping De Voorst en Netl wordt geïntensiveerd.

Actielijn 3.3 Uitvoerders van projecten: De projecten worden uitgevoerd onder regie van Natuurmonumenten. Natuurmonumenten werkt hierbij zo mogelijk samen met regionale bedrijven (met in acht name van de aanbestedingsregels).

6.2. Beleidskaders

De projecten in het Rijksmonument Waterloopbos versterken de toeristische infrastructuur van Flevoland, zoals die in rijks-, provinciale en gemeentelijke kaders worden aangegeven.

- Het Waterloopbos is een Rijksmonument uit de wederopbouwperiode. Het gebied is een pilot uit Visie Erfgoed en Ruimte. Deze visie is gericht op het integreren van cultuurhistorie in ruimtelijke ontwikkelingen, vooral op het gebied van werelderfgoed, wederopbouw, water, herbesteding en landschap. De RCE en Natuurmonumenten hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor de ontwikkeling en consolidatie van het bijzondere Rijksmonument Waterloopbos. De RCE heeft deskundigheid en financiële middelen beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van de Ontwikkelagenda en de manier van consolidatie en ontwikkeling van dit rijksmonument.
- Provinciaal Omgevingsplan (2006): Het Waterloopbos is onderdeel van het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen de EHS). De provincie wil de bijdrage vergroten, die het toerisme levert aan de economische ontwikkeling van Flevoland en de vitaliteit van het platteland. Toeristische ontwikkelingen in cultuurhistorische gebieden worden kansrijk genoemd. De druk op de Noordvleugel van de Randstad en de Veluwe kan door deze toeristische ontwikkelingen worden verminderd.
- Beleidsplan toerisme en recreatie provincie Flevoland (2016): de projecten uit de Ontwikkelagenda sluiten aan op de provinciale strategie om meer bezoekers en bestedingen te genereren door het unieke en onderscheidende karakter van Flevoland beter te benutten, uit te dragen en beleefbaar te maken.

We leveren een bijdrage aan de 4 programmaliijnen:

- programmaliijn 1: 'promotie van Flevoland als vrijetijdsbestemming' door de samenwerking met Toerisme Flevoland, Schokland, Urk en andere regionale recreatie-aanbieders en met het NBTC in het kader van Nederland Waterland.
- programmaliijn 2: 'het vergroten van de belevingswaarde' door de bijdrage van het verhaal van Flevoland als 'nieuw land op de zeebodem' en in het bijzonder het verhaal van het Waterloopkundig Laboratorium, waar de basis ligt van Nederland als Waterbouwland
- programmaliijn 3: 'routeontwikkeling', waarbij het Waterloopbos onderdeel uitmaakt van route 8317 en nieuwe te ontwikkelen routes, o.a. in samenwerking met Schokland, Urk, de Orchideeënhoeve en het Kuinderbos.
- programmaliijn 4: het recreatief benutten van monumenten.

- Flevoland verrassend groen provincie (2014): de provincie heeft de ambitie om de beleefbaarheid van de natuur te vergroten. Met de maatregelen uit de Ontwikkelagenda wordt het Waterloopbos voor een breder publiek beleefbaar.
- Structuurvisie Noordoostpolder 2025: In deze visie wordt het Waterloopbos met de natuurwaarden benoemd als recreatief-toeristisch ontwikkelingsgebied.
- Pionieren in erfgoed, erfgoed in de gemeente Noordoostpolder 2013
Cultuurhistorie kan een belangrijke drager worden voor recreatief-toeristische ontwikkelingen.
- De uitvoering van de maatregelen in het Waterloopbos levert een bijdrage aan de Recreatievisie gemeente Noordoostpolder:
 - Doel van deze visie is 5% jaarlijkse groei in bestedingen en werkgelegenheid in toerisme/recreatie. Door meer toeristen en recreanten te trekken, de verblijfsduur te verlengen en bestedingsmogelijkheden te vergroten.
 - De gemeente Noordoostpolder wil ontwikkeling van nieuwe innovatieve activiteiten stimuleren, die passen bij de gebiedskenmerken en die de beleving van het product versterken.
 - Het product heeft een duidelijk plattelandstoeristisch en cultuurhistorisch karakter.
 - De gemeente ziet de oostrand als toeristisch-recreatief overloopgebied van de drukke toeristische regio's in zuidwest Friesland en de Wieden-Weerribben in Overijssel.

6.3. Indicatoren

Werkgelegenheidseffecten, tijdelijk en op termijn:

- De uitvoering van de projecten zijn arbeidsintensieve werkzaamheden (ontwerpen, bestek opstellen, uitvoering in het veld. Dit levert tijdelijk (in de periode van uitvoering, 2017-2021) extra werkgelegenheid op van 25 fte op mbo-niveau en 6 fte op hbo niveau.
Binnen Natuurmonumenten levert dit een tijdelijk werkgelegenheidseffect van 3 fte op.
Op termijn levert het in het Waterloopbos extra werkgelegenheid op voor een horeca-ondernemer en indirect voor werkgelegenheid bij de regionale detailhandel en horeca.
- *Toename toeristisch bezoek:*
- Het Waterloopbos is nu vooral een bestemming voor rust- en natuurliefhebbers. Dat zijn ongeveer 75.000 bezoekers per jaar (2015). Door de uitvoering van de maatregelen uit de Ontwikkelagenda krijgt het Waterloopbos een grotere aantrekkingskracht op een breder publiek.
 - gezinnen met kinderen op zoek naar bos- en wateravontuur uit het gehele land;
 - bij de ontwikkeling van het Deltamonument richten wij ons op de internationale bezoeker;
 - Het bezoekerscentrum (met overdekt speelmodel) wordt een slechtweervoorziening.
- Dit leidt tot:
- een verdubbeling van het aantal dagbezoekers (150.000 in 2021) door nieuwe bezoekersgroepen, o.a. gezinnen met kinderen, internationale gasten;
- meer bestedingen (detailhandel, horeca, fietsverhuur);
- mogelijk tot meer overnachtingen in Noordelijk Flevoland.
- Samenwerking met andere recreatief-toeristische producten zoals Schokland en Urk versterkt dit resultaat doordat de recreant langer in de regio blijft. Deze samenwerking wordt nu uitgewerkt in een gezamenlijk marketingplan.

Afgeleide economische en maatschappelijke effecten:

- Het imago en de bekendheid van het gebied verbetert bij dagtoeristen, verblijfstoeristen en toeristische ondernemers. Noordoostpolder wordt beter op de kaart gezet als verblijfs- en recreatiebestemming.
- Bovenstaande krijgt een verdere impuls door de combinatie van plannen in Noordelijk Flevoland. Dit biedt kansen voor verbindende routes en de ontwikkeling van gezamenlijke arrangementen binnen de regio.
- Door de arrangementen in de regio ontstaat een completer en integraler toeristisch product, inspelend op verschillende doelgroepen. Hiermee wordt de basis gelegd voor het aanbieden van short-breaks, wat verdere doorgroeimogelijkheden biedt voor de toeristische sector;
- Nieuwe activiteiten leveren een impuls op voor lokale en regionale samenwerking van vrijetijdsvoorzieningen, zowel in de directe omgeving van het Waterloopbos (bij Netl) als in een groter gebied (Schokland). Daarnaast vormen de ontwikkelingen een complementaire functie ten

opzichte van Noordwest Overijssel (Wieden-Weerribben), waardoor gezamenlijk de verblijfsmarkt succesvoller bewerkt kan worden.

- De ontwikkeling vergroot het draagvlak van lokale voorzieningen (horeca, detailhandel) en verbetert de leefbaarheid en de levendigheid, doordat het aantal bezoeken toeneemt en er meer georganiseerd wordt.
- De ontwikkeling levert niet alleen naamsbekendheid op, maar kan ook het vestigingsklimaat voor bedrijven in de Noordoostpolder verbeteren en het rendement verhogen (toevoeging nieuwe bedrijven en uitbreiding bestaande bedrijven). Dit geldt voor de toeristische sector, maar ook voor andere sectoren.
- Toeristisch-recreatieve bedrijven hebben behoefte aan diensten voor toelevering en onderhoud. De extra afzetmogelijkheden die dit biedt, kan andere bedrijven aantrekken of extra werkgelegenheid realiseren in deze sectoren.

Maatschappelijk:

- Een toename van lokale betekenis en binding doordat vrijwilligers worden aangetrokken voor activiteiten in het Waterloopbos
- In het Waterloopbos komen meer voorzieningen voor kinderen en voor kinderen met een beperking.
- De ontwikkelingen in het Waterloopbos stralen naar de bekendheid en het imago van (zuidwestelijke) Noordoostpolder.

Marketing en media-aandacht:

- De nieuwe ontwikkelingen zullen voor de media aanleiding zijn meer en intensiever aandacht aan het gebied te besteden, waardoor de bekendheid en het bezoek verder zal toenemen
- De waterloopkundige modellen hebben een mondiale dimensie, waardoor media-aandacht op een internationale schaal mogelijk is, waarvan ook de gemeente Noordoostpolder en de regio kunnen profiteren.
- De samenwerking met andere recreatie-aanbieders leiden tot een concentratie en synergie-effect. Mensen kunnen vanuit diverse aanleidingen en motieven Noordelijk Flevoland bezoeken, waardoor de naamsbekendheid wordt vergroot en interessante arrangementen mogelijk zijn.

6.4. Businesscase

Door de eenmalige investeringen in het Waterloopbos kan het vervolgbeheer low-budget worden uitgevoerd. In veel gevallen kan dit worden uitgevoerd door vrijwilligers. De exploitatie van het Waterloopbos wordt gegarandeerd door Natuurmonumenten. De financiële middelen voor de exploitatie worden gegenereerd vanuit de SNL, de SIM (instandhouding monumenten), inkomsten uit betaalde activiteiten, pachtinkomsten horeca, sponsoring en fondsenwerving.

Gedetailleerde begroting: [bijgevoegd](#)